

Iniciativa për KOMRA
Inicijativa za REKOM
Иницијатива за РЕКОМ
Initiative for REKOM
Pobuda za REKOM

OFFICES / КАНЦЕЛАРИИ / KANCELARIJE / КАНЦЕЛАРИЈЕ / URADI / UREDI / УРЕДИ / ZYRAT

Beograd: Koalicija za REKOM
c/o Fond za humanitarno pravo
Dečanska 12, 11000 Beograd, Srbija
tel. +381 (0)11 33 49 766; fax: +381 (0)11 3232 460
e-mail: office@hlc-rdc.org

Ljubljana: Koalicija za REKOM
c/o Mirovni inštitut, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel. + 386 (1)234 7720; telefax: + 386 (1)234 7721
e-mail: rekom@mirovni-institut.si

Podgorica: Koalicija za REKOM
c/o Centar za građansko obrazovanje
Njegoševa 36/I, 20 000 Podgorica, Crna Gora
tel. +382 (0)20 665 327; fax: +382 (0)20 665 112
e-mail: info@cgo-cce.org

Прилеп: Канцеларија на Коалиција за РЕКОМ
c/o Здружение на граѓани „Мировна акција“
нас. Димо Наредникот А1/2/31, 7500 Прилеп, Македонија
телефон/телефакс: +389 (0)48 401 888
e-mail: mirovnaakcija@gmail.com

Prishtine: Koalicioni për KOMRA
c/o Fondi për të Drejtën Humanitare
Eqrem Cabej 7a, 10000 Prishtine, Kosovo
tel/fax: +381 (0)38 243 488, +381 (0)38 243 490
e-mail: office.ks@hlc-kosovo.org

Prishtine: Koalicioni për KOMRA
c/o Qendra për Hulumtim
Dokumentim dhe Publikim (QHDP)
Rr. Ulpiana U-1, H 8/1, Prishtinë, 10000, Kosovë
tel. +381 (0)38 553 753; cel: +377 (0)45 321 545
E-mail: crdp.ks@gmail.com

Sarajevo: Koalicija za REKOM
c/o Udruženje/udruga BH Novinari
Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
tel/fax: +387 (0)33 223 818, +387 (0)33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba

Zagreb: Koalicija za REKOM
c/o Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Kuća ljudskih prava
Selska cesta 112c, HR-10000 Zagreb
tel. +385 (0)1 457 2398; fax: +385 (0)1 457 2399
e-mail: kontakt@documenta.hr

Zvornik: Koalicija za REKOM
c/o Centar informativno-pravne pomoći
Vuка Караџића 148
75400 Zvornik, Bosna i Hercegovina
tel/fax: +387 (0)56 210 412
mob. +387 (0)65 520 338
e-mail: cipp@teol.net и cipp@stel.net

www.zarekom.org

Иницијатива за РЕКОМ: Актуелности
Март 2011 год.

Коалицијата за РЕКОМ има 1600 членови/ки, меѓу кои се: организации за човекови права, здруженија на жртви, младински организации, здруженија на ветерани, медиуми, верски заедници, членови на семејства од жртви и поединци активни во промоција на процесот за соочување со минатото. Основањето на РЕКОМ го поддржаа Парламентот на Црна Гора, претседателите на Србија и Хрватска, Европската комисија, Пододборот за човекови права на Европскиот парламент, Комитетот за надворешни работи на Парламентарното собрание на Советот на Европа, и повеќе од 2000 поединци.

Во текот на тригодишниот консултативен процес, Коалицијата за РЕКОМ на собранието одржано на 26 Март во Белград, го усвои Предлог статутот на РЕКОМ. Собранието е организирано на делегатски принцип. Учествуваа 122 делегати од БиХ, Црна Гора, Хрватска, Македонија, Словенија и Србија. Предлог статутот е усвоен со убедливо мнозинство. Опасноста од блокада на процесот е отстранета со усвојувањето на амандманот на претставниците од *Здружение БХ Новинари* и Здружение на логораши *Предор 92*. за поимот „тешки повреди на меѓународното хуманитарно право“ да се наведат конкретните кривични дела (геноцид, убиство, прогон и др.) во врска со кои РЕКОМ ги утврдува фактите. Со тоа е направен компромис помеѓу барањето на заговорниците дека РЕКОМ треба да го утврдува извршувањето геноцид и други тешки кривични дела и експлицитниот став на сите правници (обвинители, судии, адвокати и правници за човекови права), кои што учествуваа во консултативниот процес, дека во надлежност на РЕКОМ не треба да биде правното квалификување на кривичните дела.

Промоција на Иницијативата за РЕКОМ

1. Во рамките на Деновите на антифашизам во Опатија (Хрватска) на 2 Март е одржана тркалезна маса *Граѓанска храброст* на која што е претставена Иницијативата за РЕКОМ. Иницијативата е поставена во контекст на потребата за граѓанска храброст на активистите и активистките низ регионална расправа за механизмите на транзициската правда, да ги соочат општествата на некогашна Југославија со темните страни на минатото.

2. На Меѓународниот фестивал на документарен филм Zagrebdox, Документа на 3 Март ја претстави Иницијативата за РЕКОМ.

3. По повод Меѓународниот дена на жената, на собирот „Жена... војна... насилство“, во Скопје (Македонија), членовите на Коалицијата за РЕКОМ ја претставија Иницијативата за РЕКОМ. Собирот се одвиваше во сеќавања за страдањата на жените во војните во некогашна Југославија, и во знакот за потребата за тоа да сведочат жени кои носат тешки искуства.

4. Во Љубљана, во Словенија, на 22 Март одржани се консултации со граѓанското општество за Иницијативата за основање на РЕКОМ. Учествуваа околу 30 претставници од здруженијата на избришаните, ветерани, невладини организации и интелектуалци.

Учесниците ја поддржаа идејата за основање регионална, меѓународна комисија за просторот на некогашна СФРЈ и истакнаа дека регионалниот пристап е најадекватен за истражување на злосторствата и тешките повреди на човековите права што се случија во деведесеттите години. Претставниците од избришаните уште еднаш го нагласија значењето на регионалната комисија, која со помош на јавните слушања, истражувањето на фактите и упатувањето на политичка одговорност на претставниците од власта, може да придонесе за морална сатисфакција на сите жртви на тешки кршења на човековите права од територијата на некогашна Југославија. Важен заклучок од расправата беше дека идната меѓународна комисија, по пат на темелно утврдување на фактите, може да изгради основа за идната историска интерпретација на војните и случувањата кои ги придружувале. РЕКОМ може значително да придонесе за промена на ставот на јавното мислење за сторените кршења на човековите права и да се спротивстави на политичките манипулации и одрекувањата на злосторствата.

5. Делегатите од Четвртото Собрание на Коалицијата за РЕКОМ, на заседанието на 26 Март во Белград, го усвоија извештајот за консултативниот процес, медиумската кампања, јавното заговарање и припремата за кампањата за собирање потписи.

Во расправата и планирањето на кампањата за собирање потписи, делегатите ги имаа предвид резултатите од истражувањето на ставовите на јавното мислење во Србија, Хрватска, БиХ, Македонија, Црна Гора и на Косово за Иницијативата РЕКОМ, кои ги спроведе агенцијата *Ipsos Public Affairs*. Податоците покажуваат дека Иницијативата РЕКОМ има поволна реакција од граѓаните во сите земји, опфатени со истражувањето. Поддршката за основање на РЕКОМ е најголема на Косово, каде што 95 проценти од испитаните го поддржуваат основањето на Регионална комисија. Релевантно е да се истакни дека поддршката за основање на РЕКОМ на ниво на БиХ е значително пониска отколку поддршката на граѓаните од Федерацијата БиХ, во која 88 проценти од испитаниците го поддржаа основањето на Регионална комисија. Најниска поддршка за основање на РЕКОМ е забележана во Хрватска, каде што околу 60 проценти од испитаните ја поддржуваат таа иницијатива. Оптимизмот во успехот на РЕКОМ (да состави попис по име на постраданите, убиените и исчезнатите) е помал во однос на поддршката за основање на Регионалната комисија. Најмал оптимизам има кај граѓаните на Хрватска (23 проценти) и во Србија (36 проценти), а најмногу кај граѓаните на Косово и Федерација БиХ.

6. Иницијативата за РЕКОМ е преставена на конференцијата за политичка култура и дијалог, на 28 Март во Скопје, во Македонија. Истакнато е дека дијалогот е составен дел од политичката култура, и дека моментите кога нема таков дијалог настануваат несогласувања кои носат до судири и војни. На конференцијата е промовирано списанието *Решенија*, чиј што поголем дел е

посветен на Иницијативата за РЕКОМ.

7. Меѓународната организација Impunity Watch (IW), која што дава поддршка на процесот на транзициска правда во пост-југословенските земји, на 28 Март на Коалицијата за РЕКОМ и прати писмо со поддршка и покана на парламентите од државите наследнички на некогашна СФРЈ да ги преземат неопходните чекори за основање на РЕКОМ. IW ги повикува националните парламенти да ги уважат барањата на граѓанските општества, кои што добиле легитимитет во тригодишниот консултативен процес, и без одлагање да ја поддржат единствената можност да преземат одлучувачка акција во борбата против неказнувањето за воените злосторства и тешките кршења на човековите права извршени во текот на деведесеттите години во вооружените судири во некогашна СФРЈ.

8. Политичка поддршка за основање на РЕКОМ во текот на Март 2011 година дадоа и Демократската партија на Косово, Алијансата за Иднината на Косово (Косово), Народната партија *Radom za boljitak* (БиХ), и пратеничките групи на Народното собрание на Република Србија.

Претседателот на Демократскиот сојуз на Косово, Иса Мустафа, на состанокот со членовите од Коалицијата за РЕКОМ на 16 Март, го поддржа основањето на Регионалната комисија и искажа уверување дека сите парламентарни партии ќе ја поддржат Иницијативата кога таа ќе биде претставена на пратениците во Собранието на Косово.

Потпретседателот на Алијансата за иднината на Косово, Адријан Гјини, на состанокот на 18 Март го поддржа основањето на РЕКОМ и ги повика членовите на Коалицијата за РЕКОМ на блиска меѓусебна соработка.

9. Во Сараево на 28 Март Иницијативата за основање на РЕКОМ ја поддржа претседателот на Народната партија *Radom za boljitak* Младен Иванковиќ – Лијановиќ: „Без квалитетен и аргументиран дијалог не можеме да постигнеме ништо. Поради генерациите што доаѓаат овој проблем мораме да го третираме врз база на фактите, и да го одвоиме целиот процес од политизирање и злоупотреба на политиката. Ние во Народната партија *Radom za boljitak* искажуваме поддршка на сите што ја застапуваат вистината и што пристапуваат кон утврдување на вистината по принцип на меѓуетничко уважување и дијалог. Ја поздравуваме оваа иницијатива и од причини што го третира целиот регион“.

Основањето на РЕКОМ го поддржаа и пратеничките групи Социјалистичка партија на Србите, Демократска партија и пратеничката група на малцинствата, кои што ја сочинуваат владејачката коалиција во Народното собрание на Република Србија.

Подготовка за кампањата 1.000.000 потписи за РЕКОМ

1. Во рамките на подготовката за кампањата собирање потписи во Србија, Хрватска, Словенија и на Косово објавен е јавен повик за волонтери кои можат да учествуваат во собирањето на потписите. Во Србија е одржана обука за волонтери во Крагуевац, Ваљево, Прибој и Пријеполје.

Координаторите на кампањата, Младинската иницијатива за човекови права во Србија и Младинската иницијатива за човекови права во Хрватска, избраа партнерски организации во БиХ, Македонија, Словенија, и направија мрежа од организации кои ќе учествуваат во координацијата на кампањата во Србија, Хрватска, БиХ, Косово, Македонија. Во Словенија формирањето на мрежата е во тек.

Младинските иницијативи за човекови права одржаа тренинг за водење интернет кампања.

2. Младинската иницијатива во Србија на Филозофскиот факултет во Белград (28 Март) и Нови Сад (1 Април), на трибината „Да се знае, да не се повтори“, ја претставија Иницијативата за РЕКОМ и кампањата **1.000.000 потписи за РЕКОМ**. Според зборовите на учесничката на собирот во Нови Сад, пратеничката Александра Јерков: „вистината е најголем аргумент за поддршка. Затоа обврска на секој од нас е да работиме за вистината, да зборуваме за тоа на оние кои сакаат да не слушаат, но и на оние кои можеби не сакаат да не слушнат. Фактите се единствениот пат до вистината. Вистината е единствениот пат до помирувањето.“ - По трибината, 20 студенти се пријавија за волонтери во кампањата за собирање потписи.

3. Во рамките на програмата *Вклучи се!* На која организациите од граѓанското општество ги промовираат програмите кои повикуваат на ангажирање на граѓаните, на Факултетот за политички науки во Загреб, на 3 Март претставена е Кампањата **1,000,000 потписи за РЕКОМ**. На информативните пунктови заинтересираните се информираа за Иницијативата и се пријавуваа за волонтери во кампањата.

4. Коалицијата за РЕКОМ воспостави контакт со чадор – организациите на босанско-херцеговската дијаспора во САД, Холандија, Германија, Австралија, Шведска и Данска, и ги информира за Иницијативата за РЕКОМ. Водачите на здруженијата ќе ги информираат членовите за Иницијативата за РЕКОМ и ќе ги повикаат да го поддржат основањето на РЕКОМ.

Медиумска кампања

1. На Телевизија Митровица (Косово), на 6 Март е емитувана во живо под името „Мостови“ двочасовна емисија за РЕКОМ во која учествуваа членови од Коалицијата за РЕКОМ, Нора Ахмети, Беким Блакај и Авни Меленица.

Во Белград (Србија), на 11 Март Б92 ја емитуваше втората емисија во серија „Полна рака минато“ - разговор за РЕКОМ со пратеничката на Народното собрание на Србија, Весна Пешиќ. Косовската PROKUM ТВ, на 11 Март го емитува едночасовниот разговор во студио за РЕКОМ со Нора Ахмети и Арсим Герџалиу.

Koha Vision, ТВ станица во Приштина (Косово), во 45 минутната емисија „Matinee“ го емитуваше разговорот за РЕКОМ со Беким Блакај.

2. Претставата „Аналогии“, Театарската група *Pozorišta porodice bistrih potoka* од Србија, која што ја промовира Иницијативата РЕКОМ, гостуваше два пати во Скопје, 31 Март и 1 Април 2011 година.

3. По повод гостувањето на претставата „Аналогии“ во Словенија, во Февруари 2010 година, дневниот весник „Младина“ на 4 Март објави интервју со директорот на медиумската кампања за Иницијативата РЕКОМ, Лазар Стојановиќ за Иницијативата РЕКОМ.

4. Од подигнувањето на страницата [Za rekom Për komra For recom](#) на Фејсбук, на 7 Октомври 2010 година до 31 Март 2011 година 1 220 корисници на www.facebook.com искажаа поддршка

на страната. Во Март содржината на страната РЕКОМ е погледана 76 675 пати. Меѓу посетителите на страната 53 проценти се жени, 41 процент се помеѓу 25 и 34 години, најмалку има посетители над 55 години (4,4 проценти). Најголем број корисници на www.facebook.com кои што искажаа поддршка на Иницијативата РЕКОМ се од Србија - 623, од Хрватска - 108, од БиХ - 115, од Црна Гора - 67, од Косово – 110, од Македонија - 25, од Словенија - 9, и т.н. Од покревањето, заклучно со 31 Март, на страната Za rekom Për komra For recom, поставени се 1 054 текстови, фотографии и документи кои се погледнати 333 283 пати.

5. Во месец Март интернет страната www.zarekom.org беше доста посетена. Вкупно 4 028 посетители ја погледнале страната 21 790 пати. Во просек, секој посетител на страната се задржал 3 минути и 27 секунди, а од вкупниот број посетители 39.32% се оние кои што повеќе од еднаш ја посетиле страната.

Од покренувањето на редизајнираната страна www.zarekom.org, а врз основа на статистиката на Google Analytics, посетеноста на страната пораснала за 256.48 %.

Вкупно од 1 Јуни 2010 година заклучно со 31 Март 2011 година, 12 965 посетители ја посетиле страната, погледувајќи ја 56 752 пати. Најголем број посетители на интернет страната сее дојдени преку линкот од страната на Фејсбук (2348).

6. Во месец Март, на Форумот од страната www.zarekom.org се регистрираа 10 184 корисници. На Форумот се поставени вкупно 49 теми и 36 постови. Во Март се поставени линкови кон Форумот www.zarekom.org на повеќе од 450 други форуми кои што се занимаваат со транзициска правда.

Поддршка од странство

Идентификувани се фокусни лица/групи во Британија, Франција, Канада, Нов Зеланд и САД ко што прифатија да бидат агенти за Иницијативата РЕКОМ во процесот за добивање поддршка. Воспоставен е контакт со две јаки меѓународни мрежи за јавна поддршка (Avaaz-Avaaz i Racoon).